

Туга

Марко Черемшина

- Ще лишень вірою животію і втікаю із свого гробу. Вийду на царинку, а тут хліб росте, підіймається. Але є й така стебелина, що в'яне, усихає. Думаю собі: це я заміська.

Скажи мені, сонечко, ти боже очко, чи видиш ти мого Юрійка золотого?

Може, десь далеко на чужій царинці, хоть на полонинці, хоть на дарабі на бистрій річці, хоть на широких лані?

Наверни навперед мене солодкий погляд з-під брів лискучих! Принеси з його личка той його усміх парубоцький, присунь легеньким леготом його віддих любий!

А як він у могилі, то понеси тоту сльозу з моїх очей на ту синю цвітку, що його очима з могили до тебе поглядає. Шепни мені ти, довгий лісовий шум, за мого Юрійка хоть одно, щонайтіхіше слово!

Полинь облаками ти, біла хмарко, мого милого шукаючи!

Заржав кінь у лісі, а я минаюся.

"Беру, - каже, - свій кріс та свого коня, може борше тоту Україну виборемо"

А як я коня заскочила та й у чорну гриву заплела заплітками, то він присягався, що не на війну, але на весілля їде.

А яка, питаю, буде тота Україна?

А він схопився у стременах срібних та й каже: "Всі гори-долини та й полонини, як земля вширшки, як небо ввишки".

Та й душив мене, обіймаючи.

Ввесь ліс замаївся, всі трави позацвітали, вся птаха розщебеталася, всі води розігралися, всі гори порозштрикалися.

А він верг на мене пав'яний вінчик та й битим гостинцем конем загравав. А за ним хлопці сама охота, самі молодці, легіні грешні, як ліс молоденький. А село каже: то наша сила, наша надія, то наші стрільці, а на передовець - як божа днинка, як сонце в жнивка.

І відлетіли, як орли сині, як вітер з гаю, як піна бистрої ріки.

А я жду, сподіваюся...

Білю полотно над рікою та й переказую: може, десь ви, води, споїтеся з другими водами та знайдете в світі мого Юру, то скажіть йому, що сльозами поливаю полотенце йому на рантухову сорочку білу...

Піду 'д маржинці в полонинку та й визираю та виглядаю, а його нема. Коровки пізнають мій страждунок та й мукають, аби милий відозвався, а овечки блеють та й у травах афини показують. Та кому я буду скором прятати, коровки красненько?

А зимарка каже: нема кому крізь віконце загомоніти, нема кому полонину розвеселити!

А дощик дрібно намовляє: надівайся миленького кожної години!

Кажу я до ліщини: зроби горішки для мого Юра на колядочку!
А до кедрини: цвіти, голубко, на весіллячко!
Чорний дуб перебиває: проси майстра, най йому хрест втешуть!
А ягідки з-під листочків не перечуть, ні!
А сині голуби не лопочуть, крильцями, ні!
А вгадлива папороть не радіє, ні!
Куди гляну, самі цвіти, то червоні, гей луна, то сині, гей тото небо, що по нім сизі орли літали.

Щось в'ється 'д гори, як довга фана.
Серце видить, а очі ні.
Але та фана грає на сонці та й бє мене по тварі.
Та же то тая стежечка, що він нею ходив ід мені!
Йде попід смєречину, а смєречина здалека моргає на мене.
Йде попід березину, а березина хап за бинду на кресані та й кресаню 'д гори.
А ліщина лягає наперед него та й грається кидки.
А бистрень то підглядає та й бігом до мене: твій милий іде!
Трави клоняться і стеляться йому під ноги.
Радуйтеся, гори-долини, мій милий іде!
А де ж його густі брови, де твар молоденька?
Де рушниці назад плечей?
Де легкий хід парубоцький?
Де усміх саду у весні?
Де погляд ясної днинки?
Де запах меду?..
Вітрець повіяв, весь його образ звіяв...
Круто йде стежечка, йде геть від мене, не обертається, як тота роз пруга межи гробами...

З-поза зимарки підходять до мене неня, зіллям личко умивають.
"Не вся птаха, Марічко-чічко, з вирею повертає!
Не всіх стрільців Україна додому повідсилає!
Не всі перстінці поміняються!
Не всі напередовці повертаються!
Ти, донько, пережурися, та й перемінися, та й розвеселися!
У добрі бродиш, в талані ходиш, ти одиначка!
Скинь геть перстенець, скинь з чола хмарку, скинь з серця спужу, а з очей слоту!
Є тобі пара, другий легіник з красного роду!"
Захиталися дуби-явори, захиталися зелені гори.
Нічо не скину та й не покину. Хоть най зів'яну, згорю в тузі, не розлучуся, не розминуся, не розійдуся з напередовцем, стрільцем відважним, ні з його слідом на полонині, на крутих пляях, на струминах, на перехрестях, на переходах, далеких полях...

Так як увесні летів здалека до мене на білім коні, як кремінь білий.

Сховався у смечині і будив мене, співаючи:

Виряжала-с мене мила понад тоті гори.

Розчесала-с кучерики понад чорні брови!

Кучерики розчесала-с, вни си закотили,

Бувай, любко, здоровенька, вже-м си розлучили!

А верх нього орли впали!

А як вони в село впали, то гаддя крильми збило і над селом хмарою заклекотіло та й присні душі в село закликало.

А село здригається та й сонечка визирає, аби вийшло з божого ока та й аби тоті хмари розігнало. Аби над селом небо сійнуло. Аби на вернулися золоті дуги, яснії мечі.

Яснії мечі в стрілецьких руках, золотії дуги в стрілецьких бровах, ярії рожі в стрілецьких ніжках, яснії зорі над головами, а приснії душі аби пощезали пріч за ріками, за горами, за синім морем...

Жду милого та й сподіваюся із Підгір'єчка, із-під сонечка, із далекої України.